

Javaslat a

„Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája ¹”

települési/tájegységi/ágazati²

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:
Sipos Tibor

.....

Nyíregyháza, 2021. február 10.
(P. H.)

¹ Kérjük, adja meg a nemzeti érték pontos megnevezését.
² Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Sipos Tibor

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Sipos Tibor

Lévelezési cím: 4600 Kisvárd, Jókai u. 12.

Telefonszám: 06 20 411 0187

E-mail cím: sipos.tibor1035@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: A Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:⁴
- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Gávavencsellői Értéktár

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Az I. világháború előtti Magyarországon a gyümölcsstermesztés jellemzően az erdélyi területekre koncentrált. A mai Magyarország területén szórványban termesztették a különböző gyümölcsöket. A török kori utazók csodálattal írták le a területen termesztett alma-, szilvafajták gazdasági értékét, sokszínűségét. A trianoni békediktátum után megváltozott államhatárok következtében Szatmár-Beregben a jonathan (csodálatos nathan) és a húsvéti rozsmaring fajtákkal kialakult egy új termőtáj.

A II. világháború után Szabolcs-Szatmár megyében a Nyírségben és a Beregben alakult ki, és vált meghatározóvá az almatermesztés. Mind a mai napig az alma a legjelentősebb területen és mennyiségben termesztett gyümölcs Magyarországon. Termeszthetősége, tárolhatósága, szállíthatósága miatt egész évben fogyasztható. Ezen kívül meghatározó üdítőitalok alapanyagaként és jelentős a szesziparban betöltött szerepe is.

A mezőgazdasági nagyüzemek kialakulásával létrejött nagy almáskertekben jellemzően a Jonathan, Starking, Declichious fajták határozták meg megyénk almatermesztését. Szabolcs megye gazdasági növekedésére óriási hatással volt, átformálta a megye képét, megváltoztatta, fejlesztette a mezőgazdaságban szereplők tudását, megélhetést, jövőt biztosított, jobbá tette az emberek életét. A kutatás és az oktatás, szaktanácsadás területén segítette a megyei gazdálkodók korszerű szemléletének kialakítását. Intenzív termesztéstechnológiát igényelt, ami nagy mennyiségű kemikália használatát követelte meg. Magas a szakképzett kézi munka és gép igénye, mely az itt élők tartós megélhetését, kötődését biztosítja.

A '90-es évek végén létrejött birtokszerkezet-átalakítással ismét jelentős változás következett be. A területek felaprózódtak, kezelésük megváltozott, nagyszámú kárpólt termelő lépett be a művelésbe, megfelelő szakmai ismeret és művelő eszköz nélkül. Újabb technológiai, valamint értékesítési problémák jelentek meg, ami jelentős kihívást jelentett az új birtokosoknak. Az Európai Unióba való belépés előtt az ültetvények korszerűsítésére az állam jelentős segítséget nyújtott, azonban ez modernebb technológiát és fajtákat követelt meg. Ennek következtében a régi nagyüzemekben termesztett fajták kiszorultak, és újabb, intenzívebb fajtákat vontak a termelésbe.

Az almatermesztés technológiája folyamatosan fejlődött, az országban példa nélküli volt a

környezetbarát módon előállított, egészséges alma termesztésének szándéka.

A '80-as évek közepétől a megye meghatározó szakemberei kidolgozták és folyamatosan fejlesztették az integrált termesztés technológiáját, amely komplexen kezeli a termesztés technológia elemeit, olyan céllal, hogy tiszta, egészséges almát juttasson el a vevők asztalára. A technológia egyik legkockázatosabb eleme a növényvédelem, ahol európai szintű fejlesztéssel került kidolgozásra a garantáltan egészséges alma előállításának módja. Szándékunk és egyben felelősségünk is, hogy a következő nemzedék számára megőrizzük a szabolcsi almatermesztés agrokultúráját.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A szabolcsi almatermesztés agrokultúrájának igazi értéke, hogy Szabolcs megye gazdasági növekedésére óriási hatással volt, hiszen átformálta a megye képét, megváltoztatta, jobbá tette az emberek életét, fejlesztette a mezőgazdaságban szereplők tudását. A kutatás, valamint az oktatás, szaktanácsadás területén egyaránt segítette a megyei gazdálkodók korszerű szemléletének kialakítását.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

1. HÍR: Hagyományok, Ízek, régiók gyűjtemény, 2002, AMC Kft.
2. KORMÁNY Gyula-NÉMETH Péter-TAKÁCS Péter-BENE János-NEMES Csaba:Tuzsér. 2000.
3. Merre? Tovább? Magyar? Alma? Östermelő gazdálkodók lapja, 2013. április/május
4. OKÁLYI Iván: Gyümölcsstermesztés 1. Mezőgazdasági Kiadó-Budapest, 1954.
5. dr. PETHŐ Ferenc szerk.: Almatermesztés, Mezőgazdasági Kiadó-Budapest, 1969.
6. dr. PETHŐ Ferenc szerk.:ALMA. Mezőgazdasági Kiadó-Budapest, 1984.
7. Emlékfüzet, Tuzséri Nagy Sándor Kertbarát Klub Egyesület 1968-2008., Tuzsér, 2008.
8. dr. PETHŐ Ferenc: Az almatermesztés korszerűsítésének üteme az ezredfordulóig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Budapest, 1979.
9. Emlékfüzet, melykészült „A tuzséri Nagy Sándor Kertbarát Klub Egyesület” 45 éves évfordulója alkalmából, 1968-2013.
10. INÁNTSY Ferenc- BALÁZS Klára szerk.: Integrált növénytermesztés - ALMA. Budapest, 2004.
11. SURÁNYI Dezső: Ökológiai szemléletű gyümölcsstermesztés – változó természetű körzetekben. Tájökológiai Lapok 9 (2): 321–343. (2011)
12. <http://kertlap.hu/szabolcsi-alma/>
13. <http://hungarotheka.hu/hungarikum/magyar-konyhamuveszet/383-szabolcsi-alma.html>
14. <http://izeselet.hu/magazin/miert-egyel-almat-minden-nap/>
15. <http://www.szon.hu/negy-evtizedes-a-tuzseri-kertbaratok-peldaja/haon-news-FCUWeb-20080126-0647472475>
16. <http://magyarkonyhaonline.hu/alapanyagok/alma>
17. <http://www.visitgyula.com/hirek/jonatanalma-palinka-tarolt-a-gyulai-palinkafesztivalon/>

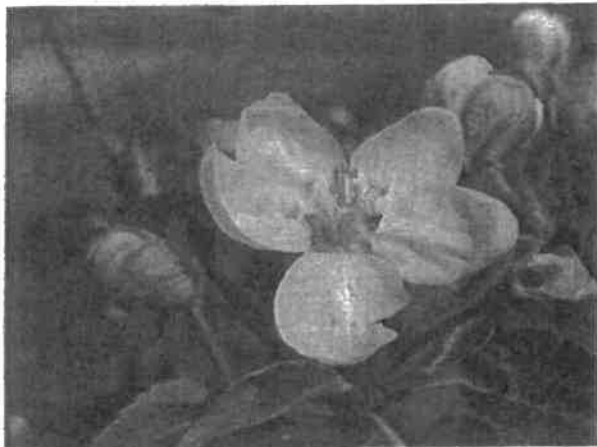
9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

Jelenleg nem rendelkezik weboldallal

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról

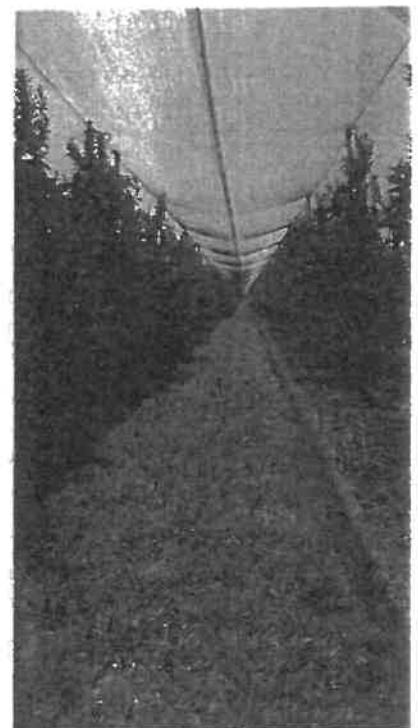
1. számú melléklet
Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-
dokumentációja

készítette: Földes Lajos

készítette: Hreskó Sándor

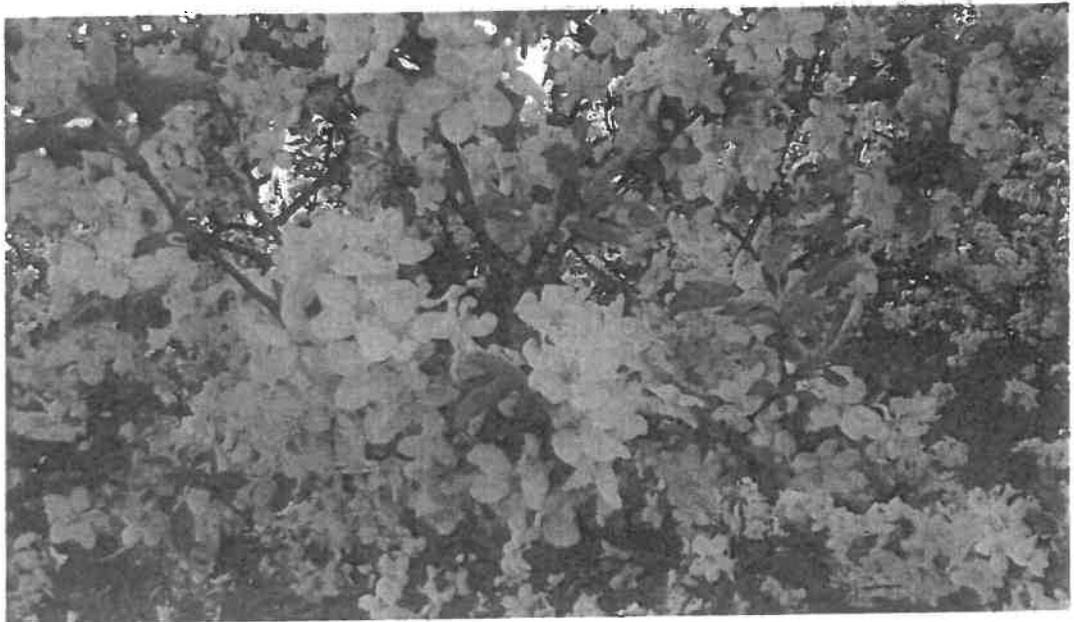
készítette: Hreskó Sándor

készítette: Hreskó Sándor

készítette: Hreskó Sándor

készítette: Hreskó Sándor

TÁMOGATÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Román István** támogatom, hogy a Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája elnevezésű kiemelt nemzeti értékünk bekerüljön Gávavencsellő Települési Értéktárba.

INDOKOLÁS:

A Szabolcs megyei gyümölcsstermesztés meghatározó faja az alma, kiemelt jelentőséggel bír a megye gazdasági, szociális, kulturális életében. Az elmúlt évszázadban folyamatosan fejlődött termesztése, jelentős gazdasági előrelépést jelentett a Nyírség, Szatmár és a Bereg lakóinak.

A gyenge termőhelyi adottságok ellenére nagy területen termesztették és nyújtott anyagi biztonságot a vele foglalkozó gazdálkodóknak. Elvitte a hírét az országban és az országhatáron túl az itt élők szorgalmát, szaktudását, elhivatottságát. Évtizedeken keresztül a keleti piacokon fogalomként kezelték az itt termelt gyümölcs élvezeti értékét. Exportképes árualapot biztosított a világ fejlettebb nyugati régióiban is.

A megszerzett tudás apáról fiúra szállt, generációk megélhetését, jobb életminőségét segítve. Az oktatás területén az alapoktól a legmagasabb szakmai szintekig iskolák biztosítják a megszerzett tudás továbbvitelét. A modern technológiák bevezetésével egy teljesen új termesztési mód alakul ki, mely a marketing és a logisztika területén komoly kihívások elé állítja az itt élő szakembereket.

Az Értéktárba való bekerülés ezt a tudást, szakértelmet, emberi hozzáállást kell, hogy szimbolizálja.

Nyíregyháza, 2021. február 12.

A circular official seal of Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye is visible in the background, partially overlapping the signature. The seal contains the text 'SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE' and 'KÖZSÉGI KÖZTITKÖRSÉG'.

Román István
kormány megbízott

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye

TÁMOGATÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Berecz János** Gávavencsellő nagyközség képviselőjeként eljárva támogatom, hogy a Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája elnevezésű kiemelt nemzeti értékünk bekerüljön a Megyei Értéktárba.

INDOKOLÁS:

A Települési Értéktár Bizottsághoz beérkezett javaslatok megvizsgálása után a Bizottság elfogadta és a helyi értékek sorába emelte a Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája elnevezésű nemzeti érték jelöltet.

Településünk XX. századi fejlődésében döntő szerepet játszott az alma, megváltoztatta a község arculatát, a lakosság jelentős része kapcsolatba került a gyümölcs termesztésével, amely pozitívan befolyásolta a korszerű mezőgazdasági technológia elsajátítását.

Hozzánk hasonlóan a megye egészében hasonló szerepet játszott, ezért is javaslom a Megyei Értéktárba való felvételét.

Nyíregyháza, 2021. február 15.

Berecz János
polgármester

TÁMOGATÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Mezei István** (4522 Nyírtass, Alkotmány u. 55), mint gyakorló almatermesztő támogatom, hogy a Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája elnevezésű kiemelt nemzeti értékünk bekerüljön a Települési Értéktárba.

INDOKOLÁS:

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik legnagyobb gazdasági jelentőséggel bíró gyümölcstermő növénye az alma. Meghatározó jelentőséggel bír a megye gazdasági, szociális, kulturális életében. Az elmúlt évszázadban folyamatosan fejlődött termesztési kultúrája, az országban a legnagyobb mennyiségben itt termesztik most is.

Nyírtasson a gyenge termőhelyi adottságok ellenére nagy területen termesztjük, saját gazdaságomban is. Anyagi biztonságot nyújt családomnak, illetve az alkalmazott munkaerőnek is. A nyírtassi alma hírét elvitte az országban és az országhatáron túl, ezzel együtt az itt élők szorgalmát, szaktudását, elhivatottságát.

A megszerzett tudás apáról fiúra száll, így nálunk a fiam viszi tovább a gazdaság működtetését, nagy elhivatottsággal. A tanult szakmám a kertészet és növényvédelem, melyet nagy alázattal művelek. Gazdaságunkban a modern technológiák bevezetésével élen járunk, jó példát adva a környezetünkben almatermesztéssel foglalkozóknak.

Bízva a térség hagyományainak megőrzésében, az Értéktárba való bekerülés ezt a tudást, szakértelmet, emberi hozzáállást kell, hogy szimbolizálja.

Nyíregyháza, 2021. február 12.

MAGYARORSZÁG
SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE
NYÍRTASS VÁROS ÖNKORMÉNYE
Adószám: 111 2489

Mezei István

Kertészmérnök

TÁMOGATÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Héri Viktor** a VERITAS Vállalkozók Egyesülete Rakamaz és Térsége Információs Településfejlesztési Általános Szolgáltatása képviseletében eljárva támogatom, hogy a Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája elnevezésű kiemelt nemzeti értékünk bekerüljön a Települési Értéktárba.

INDOKOLÁS:

Rakamaz térsége jelentős étkezési-és léalma termesztéssel rendelkezik. Történelmi háttere mind a kisgazdaságokban, mind a termelészövetkezetekben gyökerezik. A térségben jelentős a tárolás és feldolgozás egyaránt. Több cég foglalkozik az alma hűtve tárolásával és a különböző bel- és külföldi piacok számára nyersanyagot biztosít. A termelők felismerték, hogy az egységes fellépés a piacon előnyt jelent, így TЭСZ-ekbe tömörültek az összefogás erejével mind a technológiai, értékesítési, pályázati lehetőségeket hatékonyabban tudják kiaknázni.

A Szabolcs megyei gyümölcstermesztés meghatározó faja az alma, kiemelt jelentőséggel bír a kistérség gazdasági, szociális, kulturális életében. Az elmúlt évszázadban folyamatosan fejlődött termesztése, jelentős gazdasági előrelépést jelentett a Nyírség, Szatmár és a Bereg lakóinak.

A körzetben kiváló termőhelyi adottságok biztosítják biztonságos termesztését a Tisza, valamint a Bodrog közelsége kiváló ökológiai körülményeket teremtenek.

A megszerzett tudás apáról fiúra száll, generációk megélhetését, jobb életminőségét segítve. Az oktatás területén az alapoktól a legmagasabb szakmai szintekig iskolák biztosítják a megszerzett tudás továbbvitelét. A modern technológiák bevezetésével egy teljesen új termesztési mód alakul ki, mely a marketing és a logisztika területén komoly kihívások elé állítja az itt élő szakembereket.

Az Értéktárba való bekerülés ezt a tudást, szakértelmet, emberi hozzáállást kell, hogy szimbolizálja.

Nyíregyháza, 2021. február 12.

VERITAS Vállalkozók Egyesülete
Rakamaz és Térsége Információs
Településfejlesztési Általános Szolgáltatása
445 Rakamaz, Bocskai út 7/a.
Adószám: 18817716-1-15
Nyilvántartási szám: 1600/Pk.60034/2007

Héri Viktor
elnök

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Földes Lajos Szabolcs** (Szül: Nyírbátor, 1974.03.22. An: Tordai Katalin)

HOZZÁJÁRULOK,

hogy az általam készített 1 db szakmai fénykép felhasználásra kerüljön A Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája Értéktárba történő felvételéhez.

Nyiregyháza, 2021. február 15.

Földes Lajos Szabolcs

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott **Hreskó Sándor** (Szül: Nyíregyháza, 1977.03.31. An: Dankó Erzsébet)

HOZZÁJÁRULOK,

hogy az általam készített 17 db szakmai fénykép felhasználásra kerüljön A Szabolcsi almatermesztés agrokultúrája Értéktárba történő felvételéhez.

Nyíregyháza, 2021. február 15.

Hreskó Sándor